

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 84.

V Ljubljani, sreda dne 9. oktobra 1918.

Leto I.

Ostre sodbe angleškega časopisja o mirovni ponudbi.

Turčija pripravljena na vse. — Najnovejše vesti iz drž. zbora.

Premirje je dvomljivo.

Bern, 8. oktobra. „Agence Havas“ razširja sledeči telegram: Francoski listi se bavijo z govorom državnega kanclerja in s predlogom premirja. Oni označujejo nemške obete glede francoskih zahtev kot ničeve in izjavljajo, da je nesmiselno pogajati se na takem temelju.

London, 8. oktobra. K govoru nemškega drž. kanclerja pripominja „Daily Chronicle“, da je ta mirovna ponudba najvažnejša med vsemi, ki so bile dosedaj storjene. Brez dvoma ji allirane velesile posvečajo največjo pozornost. Nikdo ne želi nadaljevati vojne, a noben državnik ne bo zadovoljen z manjšim uspehom kakor s končno zmago nad vojnimi hujškami v Potsdamu. Ti morajo biti tako popolnoma potolčeni, da ne bo dvoma, kdo je zmagal in kdo izgubil.

„Times“ trdi, da je škoda govoriti o pogajanjih. Alliranci so edini, da mora biti poraz vojnih hujšakcev popoln in absoluten. Ne bo miru, če se Nemčija brezpogojno ne uda. Le tako izgubi voljo in moč zopet kršiti mir.

„Daily Telegraph“ piše, državnemu kanclerju mora biti pač jasno, kaj je za mir potrebno. Tako ne moremo razpravljati in mi skoro mislimo, da mirovna ponudba ni resna.

„Daily News“ pravi, če označuje govor princa Maksa Badenskega res onega duha, ki vlada, potem je militarizem premagan. Svet naj počaka na Wilsonov odgovor.

„Morningpost“ veli: Kancler je govoril za nemško vlado, ki se ni izpremenila. Poskus s površni preureitvi vlade je ponesrečen. Njen cilj je, povzročiti nasprotje med alliranci in združenimi državami. Če izjavi Nemčija svojo pripravljenost da sprejme pogoje, ki jih postavijo alliranci, bo dosegla mir; prej ne.

„Daily Mail“ izjavi, da prošnja za premirje, potem ko so Nemci mnogo izgubili, ni želja po miru ampak novo umetno sredstvo. Nameravamo postopati s Prusijo, Avstrijo in Turčijo ravno tako kakor z Bolgarijo. Predati se morajo brezpogojno. Če so Nemčija, Avstroogrska in Turčija pripravljene izročiti orožje kakor je storila Bolgarija in se umakniti iz zasedenih pokrajin, bi Wilson morda posredoval za mir.

„Daily Express“ piše: Prebivalstvo aliiranih držav si resno želi miru. Preveliko odgovornost bi naložili odgovor na predloge, ki streme za tem, da pripravijo aliirance ob zmago. Temeljna misel princa Maksa Badenskega je rešitev ne Nemčije, ampak Hohenzollernce in junkerje. Če hoče Nemčija res premirje, naj stori, kar je storila Bolgarija. To je edina pot do miru.

London, 8. oktobra. Glasom „Daily Mail“ javljajo iz New Yorka, da oblika avstrijske note ni izzvala navdušenja. Dunajski in berlinski načrt nikogar ne ogreva. Vlada Združenih držav si je na jasnejši, da se nemška in avstrijska vlada začene bati prodiranja v lastno ozemlje in vse smatra nemško in avstrijsko noto le za poizkus drugega načina nemškega miru.

London, 8. oktobra. Kakor poroča „Daily Mail“ iz New Yorka, piše washingtonski korespondent „World-a“, da si v visokih vladnih krogih še ne izražajo nikakega mnenja o noti, ker nimajo besedila kanclerjevega govora. Mislijo pa, da se morata Nemčija in Avstrija prostovoljno udati, še predno bo njuno ozemlje napadeno in opustošeno.

Mnoge uplívne osebnosti tukaj in v stolicah aliirancev so protivniki premirja, celo če bi bili pogoji določeni od aliirancev. Zanesli hočejo vojno preko mej in kaznovati Nemce z njih zavezniški vred za zločine, ki so jih zagrešili tekom vojne. V dobro informiranih krogih trde, da je pač Nemčija storila korak v smeri proti miru, a ne dovolj velikega.

Amsterdam, 8. oktobra. Reuterjev urad javlja, da do ponedeljka popoldne zunanji urad ni dobil niti uradnega sporočila o predlogih Avstrije in Nemčije niti mu je zastopnik kake nevtalne države kaj o tem namignil. Z avtoritativne strani pa javljajo temu nasprotno, da je bila avstrijska nota po nevtalnem posredovalcu Wilsonu osebno predana.

Berolin, 8. oktobra. Iz Haaga poročajo, da prihajajo iz antantinih držav vesti, ki nudijo nekaj nade, da se položaj srečno razvije.

London, 8. oktobra. V oficijoznih london-
skih krogih so mnenja, da je nemški predlog iskren. Sicer pa vedo, da morajo biti previdni. Za najbolj pomenljivo smatrajo to, da nemški kancler prikriva priznava, da začena nemški narod spoznavati pravi položaj. Pa seveda, končne garancije morajo biti dane.

Berolin, 8. oktobra. V diplomatskih krogih izjavljajo, da kažejo iz antantinih dežel — razven iz Francije — prihajajoča poročila dobro voljo in pripravljenost za mir.

Basel, 8. oktobra. „Manchester Guardian“ javlja, da se je v soboto liberalna stranka v spodnji zbornici izrekla za to, da se imajo osrednje velesile včleniti v zvezo narodov.

Nemški „Volksrat“ za združenje z Nemčijo.

Nemški „volksrat“ za Avstrijo je imel, kakor smo že kratko javili, v nedeljo svoje zborovanje na Dunaju.

Izrednemu občnemu zboru je predsedoval univerzitetni profesor dr. Rudolf Gayer. Udeležili so se zborovanja odposlanci vseh volksratov, seveda tudi oni iz slovenskega Štajerja, Koroške, Kranjske in Primorske. Prisostvovali so tudi mnogi člani gospodskih zbornic in državni poslanci. O notranjem in vnanjem političnem položaju je poročal univerzitetni profesor Samassa. Njegovemu poročilu je sledilo več ur trajajoče posvetovanje in debata, koje rezultat je proglas na nemški narod avstrijski, ki je bil soglasno pozdravljen. Proglas veli med drugim:

Nemški volksrat na Avstrijskem z mirno odločnostjo pričakuje, kako odloči mir. Ostanjejo-li pogoji za naše narodno in gospodarsko življenje neomajeni, bo pozdravljal nemški narod tak mir kot konec neskončnih žrtev in kot obljubo boljše bodočnosti. Če pa hočejo naši sovražniki nas uničiti, ne moremo drugega voliti kakor ne-
ločljivo enoto z nemško državo ter odklonitev vsake nizkotne misli posebnega mira in obrambo do odločujočega konca! Umazan od posebnega miru ne sme preiti staroavstrijski ščit v zgodovino.

Narodnostno vprašanje na Ogrskem.

Socijalisti, ruska revolucija in Wilson.

Budimpešta, 8. oktobra. „Nepszava“, glasilo madjarske socijalno demokratske stranke ob-
javlja danes na uvodnem mestu proglas na prebivalstvo Ogrske, koji ga poziva, naj se pridruži delavstvu v svrhu preureditve ogrske ustave. Priti mora enakost in pravica za vsako narodnost v smislu štirinajstih točk Wilsonovih in na temelju samoodločbe.

Socijalisti zahtevajo razpust poslanske zbor-
nice in pa, da se stavi vsem vojujočim se državam ponudba, da se na temelju revolucije ruskega proletarijata in Wilsonovega programa sklene mir.

Koncem zahtevajo, da izgine sistem zatira-
nja in tlačenja posameznih narodov.

Bolgarija.

O kapitulaciji.

Sofija, 7. oktobra. Vse časopise dokazuje, da je bila Bolgarska k svojemu koraku prisiljena, ker ji zavezniški niso poslali in niso mogli po-
slati nobene pomoči. Celo pruski general Scholz je spoznal, da je bil vsak odpor Bolgarov v teh okolištinah brezupen. Edino vprašanje je, ni-li bila dolžnost bolgarske vlade, da bi bila skušala doseči še prej mir.

Žekova so odstavili.

Sofija, 7. oktobra. Bolgarski generalissimus Žekov je bil odstavljen.

Turčija je pripravljena.

Carigrad, 7. oktobra. „Tanin“ izjavlja pre-
cej ostro, da je vlada za slučaj vseh, pa tudi najnesrečnejših možnosti ukrenila vse potrebno z ozirom na Bolgarijo.

Avstrijsko vojno poročilo.

Umikanje v Albaniji in Srbiji.

Dunaj, 7. oktobra. Uradno:

Italijansko bojišče.

Neizpremenjeno.

Balkansko bojišče.

V Albaniji zopet boji zadnjih čet ob Skum-
biju. V južnem obmejnem ozemlju Stare Srbije nobenih večjih bojev.

Dunaj, 8. oktobra. Uradno.

Italijansko bojišče.

Na tirolski južni fronti je bilo včeraj delo-
vanje sovražnih baterij izredno živahno. Infante-
rijski napadi so bili v kali zadušeni.

Balkansko bojišče.

V starosrbska obmejna gorovja naprej po-
maknjene čete za kritje smo vzeli v vednih za-
drževajočih bojih nazaj na Leskovec.

Umikanje generalnega polkovnika Pflanz-
Baltina se vrši, ne da bi kakorkoli motil nasprot-
nik. Boji, ki jih slave Italijani kot zmago, so le
spopadi daleč zadaj puščenih zadnjih čet.

Šef generalnega štaba.

Nemško vojno poročilo.

Berolin, 8. oktobra. (K. u.) Uradno.

Zapadno bojišče.

Vojna skupina kraljeviča Ruprechta.

Severno Scarpe je napadel Anglež po silo-
vitem ognjenem boju na obeh straneh Oppya. V
Nenvireuilu se je ustalil, sicer so ga ustavile naše
prednje čete.

Vojna skupina general. polkovnika von Boehna.

Severno St. Quentin so nadaljevali Fran-
cozi in Angleži svoje močne napade. Severno
Montbrehaina so odbili hanoveranski in brunšviški
polki petkratni naval sovražnika. Dalje južno se
je zrušil naval sovražnika v našem ognju. Pri in
južno Lequeharta so obdržali poznanski in he-
senski polki po silovitem boju svoje postojanke.

V bojih na višini Tilloy so omajali šlezjski
bataljoni in pionirji v pobliznjem boju in s proti-
sunki sovražne navale.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Boji na predpolju ob Ailetu in Aisni. Se-
verni breg Suippe je v krajevnih akcijah očiščen
sovražnika. Popoldne je napravil nasprotnik v
delnih napadih sunek med Bazanceurtem in Se-
lesom, z močnimi silami na obeh straneh St.
Clementa ob Arnesi. Krajevni boji v St. Etienne,
ki smo ga zavzeli, a ga nam je sovražnik v proti-
napadu zopet iztrgal. Sicer se je omejevalo delo-
vanje nasprotnika v Champagni na delne sunke
in od časa do časa oživljajoči se topniški boj.
Na obeh straneh Aisne je oebila v zadnjih bojih
posebno odlikujoča se 9. domobranska in 76.
rezervna divizija silne napade sovražnika.

Vojna skupina gen. von Gallwitz.

Po najmočnejši pripravi z ognjem je Ame-
rikanec ponovno skušal prodreti ob obeh straneh
Aire. Na zahodnem bregu je omajala virentberška
deželna bramba južno Chatela napadajoče navale,
z višine severno Chatela, na kateri se je sovra-
žnik mimogrede ustalil, je bil zopet vržen v proti-
napadu. Vzhodno Aire so se zrušili sovražni napadi
večina že v našem artiljerijskem ognju. Proti ve-
čerju je zopet obnovil sovražnik svoje napade na
obeh straneh od Charpentia na Romagne ter od
Nantilloisa na Cunel držeče ceste kakor tudi za-
hodno Moze. Po trdem boju smo ga deloma zo-
pet odbili s protisunki.

Večerno poročilo.

Berolin, 8. oktobra. (K. u.) Uradno.

Med Cambraiem in St. Quentinom, v Cham-
pagni in ob Mossi so se razvili novi hudi boji.
Južno Cambraia in severno St. Quentin so mo-
vežne napade odbili. Sredi vojne fronte je so-
vražnik pridobil ozemlja. Tu smo stali zvečer v
boju zapadno Bohaina in vzdolž ceste, ki vede iz
Bohaina v Cambrai. V Champagni in ob Mosi so
se sovražniku izjalovili napadi.

von Ludendorff.

Državni zbor.

Dunaj, 8. oktobra. Začetkom današnje seje
poslanske zbornice je ministrski predsednik baron
Hussarek podal sporočilo o predsedniku Wilsonu
4. oktobra odposlani notni monarhije in je izjavjal,
da sta napravili analogen korak tudi Nemčija in
Turčija. Ta novi in velepomembni čin je posled-
ica one poštene in odkritosrčne pripravljenosti
do miru, katere je bila monarhija, izhajajoč iz
osnovne misli obrambne vojne, vedno prepojene
in ki jo je skupno s svojimi zvestimi zaveznički
ponovno izrazila. Baron Hussarek upa, da bo
zbornica odobrila najnovejši mirovni korak in mu
bo s tem dala v imenu avstrijskih narodov oni
poudarek, ki ga potrebuje, da prodre v času, ko
utrjeni narodi na svetu sami določujejo svojo

bodočnost. Odgovor nasprotnikov, ki bi preziral
našo pripravljenost in bi pokazal brezobzirno
uničevalno voljo, bi imel računati na strani za-
vezniških sil z neuklonljivo odločnostjo, skupno
brani do skrajnosti čast in obstanek. V tem
svetovnozgodovinskem trenutku pa se vendar sme
izraziti nado, da ostane prihranjena celokupnemu
človeštvu taka strašna zadnja odločitev in da bo
stopilo iz dobe neizrečnega trpljenja skozi vrata
sprave, ki so odprta natežaj, v lepšo bodočnost.
(Pritrjevanje.) Predsednik se je nato izrazil, da
jamčijo za častni mir junaštva zvezniških armad in
splošni vojni položaj. Ni dvoma, da bo mir silno
uplival na notranje politične razmere in predvsem
na naš gospodarski položaj. Predlaga tedaj vi-
soki zbornici, da otvori debato, kot je bilo
sklenjeno v konferenci načelnikov, o notranje-
političnem položaju in nujnih interpelacijah.

Slovenski poslanci govore.

Za nagovorom predsednika Grobja je stavil
posl. dr. Korošec vprašanje glede konsigniranja
talcev v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Hrvat-
ski. Rekel je, da so prijeli kot talce zlasti osebe,
ki igrajo v jugoslovanskem vprašanju kako vlogo.
To postopanje je v nasprotju z nazori Wilsono-
vimi in njegovimi zahtevami glede samoodločbe
narodov. On vprašuje ministrskega predsednika
in ministra za deželno brambo, da li jima je
znano to postopanje in hoče li vlada naročiti
vojaškim mestom, da se to ne bo dogajalo. Na-
dalje je interpeliral radi znanih dogodkov s po-
morščaki v Kotoru.

Poslanci dr. Rybač, dr. Pogačnik in dr. Rav-
nihar so interpelirali radi preiskave, ki se je za-
čela proti dr. Korošču.

Dr. Benkovič je interpeliral o tem, kako se
predstojniki poslužujejo predpisov glede vojnega
zasilnega prava z uporabo orožja napram podre-
jenim. Govoril je o slučaju korporala Tušaka 87.
pehotnega polka, ki ga je dal ustreliti stotnik
Wolfgang. Ne ve, kako more tak slučaj ostati
nekaznovan.

Posl. dr. Rybač pravi, da so Nemci in vlada
vedno v smislu vojnega položaja, izpreminjali
svoje stališče napram Slovanom. Če je kazalo
slabo, so obetali; če je bilo bolje, so na vse
pozabljali. Slovani sedaj nimajo povišanja, da bi
drugače ravnali. Oni nimajo zaupanja in se ne
marajo pogajati.

Govorili so še poslanci Schnürr, Jerzabek,
Heiling, Londzin in Renner večinoma o položaju.
Nato sklep seje. Prihodnja seja jutri.

Praga, 8. oktobra. Poslanec Staněk je došel
v nedeljo v Prago, kjer ga je na kolodvoru pri-
čakoval posl. Soukup. Oba sta se napotila v
češko narodno palačo, kjer so se v nedeljo in
ponedeljek vršile konference.

Novi davki.

Finančni minister dr. Wimmer je v finanč-
nem odseku predložil svoj finančni načrt, kate-
rega davkoplačevalci ne bodo posebno veseli,
konsumentje in ljudje pa, ki davkov ne morejo
zlahka prevesti na druge, pa še mnogo manj,
ker bo po našem nemerodajnem mnenju posled-
ica novih davkov zopet občutno povišanje vseh
cen.

Primanjklaj v državnem proračunu znaša
2 milijardi in 200 milijonov kron. Davčne pred-
loge, katere pa deloma še niso odobrene, bodo
prinesle državi 1400 milijonov kron letno. Ostane
torej še 600 milijonov kron, katerega je treba po-
kriti. Zato je pa treba še novih davkov, izmed
katerih omenjamo najvažnejše.

Davek na premoženje.

Najvažnejši in v Avstriji čisto nov davek je
davek od premoženja. Od premoženja bomo pla-
čevali davek trikrat: plačali bomo vsakoletni pre-
moženjski davek, potem enkratni davek za po-
kritje letošnjega primanjklaja in temu bo sledila
velika oddaja premoženja po sklenjenem miru,
da se likvidirajo kolikor toliko vojni stroški.
Vsakoletni ali trajni premoženjski davek bo znašal
povprečno poldrug odstotek od premoženja. Da-
vek bo progresiven, torej bodo plačevala mala
premoženja manj, velika pa nekaj več. Enkratna
premoženjska oddaja bo izvedena tudi že letos.
Letos nam torej obetajo od premoženja dvojen
davek: vsakoletnega in enkratnega.

Davek na cene blaga.

Finančni minister bo dalje predlagal, da se
nastavi davek na cene tistega blaga, kateremu
določa vlada ceno ali pa nanjo vsaj lahko vpliva.
Država gospodari sama n. pr. z žitom. Zato bo
lahko pobirala od vsakega stota žita davek. Ka-

tere vrste blaga bodo prizadete, tega še ne vemo. Lahko bo prizadeto vsako blago, ker ima država danes moč, da vsako blago postavi pod državno oskrbo.

Prometni davek.

Napovedujejo tudi davek na blagovni promet. Kdor prodaja in kupi za gotovo ceno blaga, bo moral pri vsaki transakciji plačati nekaj odstotkov kupne oziroma prodajne cene kot davek. Na predmete, ki služijo samo kot luksuz, bo davek mnogo večji kot na navadno. To je pa tudi prav, plača naj, kdor ima odveč.

Davek na žganje, pivo in sol.

Zvišali bodo dalje davek na žganje, ta davek znaša doslej 400 kron za hektoliter, a bo mnogo večji. Tudi davek na pivo bo običuten. Najbolj občutna bo zvišana cena za sol.

* * *

To so šele napovedani davki, niso pa še sklenjeni. Gotovo je, da bo državni zbor mnogo izpremenil na vladnih predlogih. Davek na sol n. pr. je čisto neopravičen in znesek, ki bi ga donášal državni blaginji, država čisto lahko dobi od vojnih dobičkarjev. Tu je denar.

Vsi novi davki bodo donášali okrog 3200—3500 milijonov kron več, kakor smo plačevali pred vojsko.

Dnevna politika.

Klic ob dvanajsti uri. Sinočni „Slovenec“ je prinesel iz lista „Der österr. Volkswirt“ daljši članek pod zgornjim naslovom, čegar glavna vsebina je: „Dejanje, ki je danes nujno, je: takojšnje uresničenje jugoslovanske države v okviru monarhije s priključenjem slovenskega ozemlja. V krivoverstvo zapeljano jugoslovansko mora postati ob 12. uri državo ohranjajoča sila s tem, da se izpolni v okviru monarhije. To je majška deklaracija, nič drugega, katero mi vedno zagovarjamo s posebnim poudarkom besed „v okviru monarhije“, kar „Slovenec“ včasih nekoliko prezre. Potem pa pravi „Slovenec“: „Za nas ni nikako zadoščenje več, da je ob dvanajsti uri začela nemške kapitaliste srečavati pamet, radovedni smo samo, kdaj jo bodo principli in prigubili naš: šusterščijanci za njimi. Še sedaj so daleč za njimi.“ „Slovenec“ naj bo brez skrbi. Najraje gleda, kako jo bo ob dvanajsti uri principli in prigubili sam nazaj iz — Zagreba, odkoder je že prav radovedno gledal proti Krfu! Sicer je pa ta povratek prav zanimiv: Mar mladi gospodje že čutijo brce, katere bi utegnili dobiti od kakšnih eventualnih novih gospodov nepovabljeni in nepoklicani „pripraga“, potem ko je storila svojo dolžnost? Upamo, da bodo gospodje okrog „Slovenca“, ki sede v Narodnem Svetu, tudi temu predložili člančič „ob dvanajsti uri“ v blagohotno presojlo!

Za balkanske kralje bo slabo. Tako saj pravi „Grazers Tagblatt“. Piše namreč, da se še ne ve, ali je car Ferdinand odstopil, ker ga je Malinov prisilil, ali vsled svoje osebne zvestobe. Dalje pravi, da je še vprašanje, če je s tem korakom rešil prestol svojemu sinu, ker obstaja v Bolgariji močno republikansko gibanje, ki se je razširilo že med kmete. Sklepa pa, da ima „tam doli“ bodočnost samo federacija republikanskih držav. — Ubogi Peter, Aleksander in Nikita! Tem ne preostaja sedaj drugega, kakor da se javijo kot raznašalci za — „Grazers Tagblatt“!

Jugoslovanske socialnodemokratske stranke v Narodnih svetih. V pripravljani seji dne 6. t. m. so izjavili zastopniki jugoslovanske socialnodemokratske stranke, kakor tudi zastopniki socialnodemokratske stranke iz Hrvatske in Slavonije, da definitivno vstopijo tako v Narodno svečo SHS. v Zagrebu, kakor tudi v Narodni svet v Ljubljani.

Češka država — suverena. Znano je, da je antanta že oficijalno priznala suverenost češkega naroda, kar je velikega pomena za nadaljni razvoj dogodkov. Sedaj se poroča, da so bila s 1. oktobrom ustanovljena v Londonu, Parizu in Washingtonu češka poslatništva, katerim je antanta priznala vse mednarodne diplomatske privilegije. Pri vsakem poslatništvu se nahaja tudi posebni vojaški ataše kot zastopnik vojaških interesov češke armade. Po nekod so že ustanovljeni konzulati.

Lahi se zopet oglašaja. Zadnje zmaže antante so laški apetit izborna oživile. Lahi mislijo, da bodo tudi sedaj živeli od dela in napora drugih, kakor so živeli leta 1859., ko so jim Francozi izvojevali Lombardijo, in l. 1866., ko so jim Prusi izvojevali Benečijo. Ravno tako špekulirajo Lahi tudi danes. „Bratstvo z Jugoslovani“ se je ohladilo popolnoma. Sedaj zopet debelo gledajo na avstrijsko Primorje, na Gorico in Trst, na Istro in na Dalmacijo. Tudi južni deli Koroške in Kranjske jim bi teknil in tudi za Ljubljano so si že izbrali lepo donečo, laško ime! Na kako „samoodločbo“ za te kraje piskajo! — Tako poroča „Reichspost“. No, tega še nič ne vemo, kako bodo Lahi prebavili kranjske žgance in koroške cmoke! Sicer jih je pa najprej treba imeti v — skledi!

Romunija se pripravlja. Poglavar romunske iredente je izjavil v Bernu, da Romunija gotovo zopet vstopi v vojno. Neki francoski list prinaša razgovor z romunskim generalom Ilescom, ki po kapitulaciji Bolgarije že sedaj obeta, da Romunija zopet vstane in da pride antanti na pomoč z najmanj 500.000 možmi.

Dviganje kurzov mirovnih papirjev v Njujorku. Po „Daily Telegraphu“ prinaša „Rotterdamse Courant“ iz Njujorka, da so vsled upa na skorajšnji svetovni mir hitro poskočili mirovni papirji in rapidno padle vojne vrednote. Na Njujorški borzi se sklepajo stave, da bo še pred Božičem konec vojne. Washingtonski dopisnik „New York Worlda“ svetuje, svariti ljudi, da se ne zanašajo na hiter konec vojne.

Zavod za nemštvo v inozemstvu je bil ustanovljen na vseučilišču v Marburgu ob Lahni.

Protest francoskih delavcev proti draginji in nasilju. Glasom „Humanité“ pripravlja

francosko delavstvo skupno protestno akcijo proti draginji in razne prisilne odredbe, ki jih je ukrenila vlada.

Stavka angleških železničarjev. Londonska poročila vele, da je bilo vladi sporočeno, da železničarji zopet pripravljajo velike stavke.

Nasilje napram Irce. „Morningpost“ silno napada Irsko in pravi, da se je angleška vlada odločila, z ozirom na sramotni uspeh prostovoljne rekrutacije na Irskem storiti energične prisilne ukrepe.

Angleško uradno poročilo iz Palestine. Dne 29. septembra smo s svojo konjenico in oklopniki napredovali proti ozemlju severno od črte jezera Tiberias-Deraa. Močen turški oddelek z deli turških garnizij ob Hedžaški železnici med Anzanom in Manom se je pri Zizi 17 in pol milj južno od Amana udal. Lastni poveljniki je izjavil, da šteje ta oddelek 10.000 mož. Je to del drugega armadnega zbora turške armade. — Naše čete so zasedle Damask 1. oktobra ob 6. uri zjutraj. Vjele so 17.000 mož. — Položaj se ni izpremenil. Severno in zapadno od Damaska je vjele naša konjenica na izvidih 15.000 mož. Od pričetka operacij v noči 18. septembra je bilo vjetih nad 71.000 mož ter vpljenih 850 topov. Poleg tega je vjele armada arabskega kralja Husseina kakih 8000 mož. Vjeti so tudi poveljniki 16., 19., 24. in 53. turške divizije, ostanek garnizije v Madu in nemške in avstro-ogrške čete, skupaj 206 častnikov in 3000 mož.

Deželni zbor v Varšavi. Varšava, 8. oktobra. „Przeglad“ javlja, da je regentski svet sklenil razpustiti poljski državni svet in sklicati v Varšavo konstituantno.

Italijani o koncu vojne. Basel, 8. oktobra. „Secolo“ javlja iz Rima, da se je Orlando izjavil nekim poslanecem v takem smislu, da je upravičeno mnenje, da bo ministrski predsednik 10. oktobra javil v zbornici dejstva, ki pomenijo konec vojne. Prestolonaslednik pripravlja na likvidacijo vojne.

Iz domačih listov.

„Naprej“ prinaša na uvodnem mestu resolucije, katere je sklenila jugoslovanska socialistična konferenca v Zagrebu dne 6. oktobra. Glavne točke povzemamo:

1. Jugoslovanska socialistična konferenca, vršča se 6. oktobra 1918, izjavlja, da stoji v soglasju s svojimi programatičnimi izjavami v narodnem oziru neomejno na stališču popolne samoodločbe narodov ter zahteva zato združitev S. H. S. v samostojno demokratično jugoslovansko državo. Nacionalno državo je namreč smatrati kot predpogoj za uspešnejši razredni boj.

2. Konferenca smatra, da je z ozirom na zgodovinsko dobo, v koji se nahajamo, takó v interesu jugoslovanskega proletarijata kakor tudi v interesu nujne rešitve jugoslov. vprašanja, da stranka sodeluje v N. S. oziroma v N. O. skupno z ostalimi strankami v narodu S. H. S. v vseh točkah, ki ne nasprotujejo našim socialističnim načelom.

„Slovenec“ ima kot uvodnik spominski članek na dr. Kreka.

„Slovenski Narod“ javlja z Dunaja, da bo Wilsonov odgovor bržkone negativen, ker se je naša mirova ponudba izognila Wilsonovi izjavi o spolniti njegovih načel, o čemur je Wilson govoril 4. julija t. l. Takrat je ameiški predsednik poudarjal, da se mora vojna zaključiti tako, da ne preostane nobeno polovičarstvo. In razglasil je sledeče cilje, ki se morajo uresničiti — predno more nastopiti mir: 1. Uničenje vsake samovolje in vsake sile, ki sama na sebi in tajno more motiti mir sveta. 2. Ureditev vseh vprašanj teritorija in suverenitete, gospodarskih in političnih, na podlagi svobodnega sprejetja te ureditve s strani naroda, ki je neposredno prizadet, ne pa na podlagi materialnega interesa ali ugodnosti kakega naoda, ki želi drugo ureditev, da razširi svoj vpliv ali svoje gospodstvo. 3. Pritrditev vseh narodov splošnemu pravu civilizirane družbe. 4. Ustvaritev mirovne organizacije (zveze narodov). Ta juljski Wilsonov program torej osobito ostro in jasno poudarja pravico samoodločbe narodov. Dunajska prošnja za mir o njem — molči in torej predvsem vztraja pri znani rezervi glede pravice samoodločbe.

Po domovini.

Po vojski bo služb dovolj. Vojska je vse stanove težko zadela in zapustila bo zlasti v uradniškem (javnem in privatnem) poslu silno veliko vrzelj, katere bo težko izpolniti. Zato bo po vojski služb dovolj. Toliko pa gotovo nikjer kakor v pl. Šukljeja Jugoslaviji. V Jugoslaviji jih bo sicer tudi dovolj, ampak v Jugoslaviji, kakor jo danes zopet mesari pl. Šuklje v „Narodu“ in v „Slovencu“, bo pa težko dobiti dovolj moči za vse panoge obsežnega programa. Slovenija bo razdeljena na kronovine, kronovine na okrožja, okrožja na glavarstva, glavarstva na občine — jutri bo mogoče delitev še nadaljeval. Povsod bo treba poglavarjev, glavarjev, načelnikov, voditeljev, ravnateljev itd. V pl. Šukljeja Jugoslaviji bo izgledalo tako kakor v znani nekdanji ljubljanski kurjerji: več bo direktorjev kakor kur! Evidenca kompetentov bo torej zelo težka. Zato ne bi bilo napačno, če bi se že zdaj ustanovila primerna posredovalnica za službe, ki bi sprejemala priglase pravočasno. Ta posel bi mogoče prevzela znana posredovalnica Novotny na Dunajski cesti, ali pa bi se poverilo vodstvo — pl. Šukljeja. Kakor čujemo, se bo posvetoval o ti vevlašnji zadevi tudi Narodni Svet v eni svojih prihodnjih sej.

Velik čudak je bil, je in ostane ne samo pl. Šuklje, ampak tudi gospod Schönerer, vodja avstrijskega vsenemštva. Danes reče nemštvo z naslednjim oklicem: Odcepiti Galicijo in Bukovino od Avstrije, priključiti Dalmacijo, Bosno in Hercegovino Ogrski! Dajte nam nemški državni jezik! Avstrija mora postati zvezna nemška država, če nečemo, da zatone nemštvo! — Schönerer in njegovi Vsenemci se ne bodo izpametovali, če vojna traja še 100 let.

Za naše junaške strelce. Za naše hrabre rojake junaškega gorskega strelskega polka št. 2 se je v Ennsu ustanovil Vojaški dom. Ta dom bodi njihova zveza z domovino. Podpisani odbor sestavlja za ta dom lepo, obširno knjižnico, ki jo v kratkem odpošlje, potrebuje pa še nekaj slik (pokrajine iz Kranjske), nekaj družabnih iger (igralnih kart ne), nekaj glasbil, kakor kitar in harmonik. Kdor ima kako tako pripravno, dobro ohranjeno stvar, naj jo blagohotno odda pri vrtarju v deželnem dvorcu ali pri prezidijalnem slugi na mestnem magistratu. Tudi denarni darovi za ta dom naj se istotam oddajajo. Pokažimo našim vrlim strelcem, da jih domovina spremlja z ljubeznijo in hvaležnostjo! — Odbor za „Vojaške domove“ v Ljubljani.

Iz gledališke pisarne. V sredo, dne 9. t. m. zvečer ob pol 8. se ponovi „Morala gospe Dulske“ za abonement „A“.

Skušnje usposobljenosti za obče ljudske in za meščanske šole v jesenskem terminu 1918 se prične na c. kr. učiteljsku v Ljubljani v petek, dne 8. novembra ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za priпуск k preizkušnji je po šolskem vodstvu predložiti pravočasno c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do 1. novembra v rokah izpraševalne komisije.

Nevarno je obolela na španski bolezni in pljučnici zdravnica dr. Groyer-Jenko v Ljubljani. Njen soprog pa je obolel na griži.

Smrt. Umrli je na griži v Zalogu pri Škofljici posestnik Anton Tome. — Umrli je v Novem mestu sodnemu pisarniškemu predstojniku gosp. Abramovič hčerka Vanda, stara 10 let. — Umrli je v Ljubljani ga. Marjeta Zgorc. Pogreb se vrši danes ob dveh popoldne. — Umrli je deželnemu nadoficijalu Francu Gamercu sinček Drago, star 1 leto. — Umrli so v Ljubljani: Rus Andrej, posestnik v Plešini 8., Počkaj Jožef, dijak iz Logatca, Neža Kralj, kuharica, Škoda Antonija, hči posestnika iz Most, Brecljnik Albina, žena adjunkta drž. železnice. Nadalje natakarcica Olga Marušič, učitelj v sin Nikolaj Ambrožič, posestnica Josipina Šturm in zasebnika Marija Rogel.

Predrzna tatvina v Ljubljani. Ko so v nedeljo perice pripeljale perilo na Vrtačo in šle po drugo perilo, so vozove preiskali tatovi in trem strankam pobrali vse perilo. Dr. Valenti je bilo ukraden perilo za 1000 kron.

Kurjava zopet dovoljena. Deželna vlada naznanja, da se na podlagi ukaza c. kr. ministrstva za javna dela razveljavi ukaz z dne 6. aprila t. l. glede prepovedi kurjave do 15. oktobra. Dovoljena je kurjava že sedaj, — če imaš kaj za v peč.

Tihotapstvo v Zagrebu. Stražniškim agentom mestne zagreške aprovizacije se je posrečilo zaslediti na lici avtomobil nekega tržaškega trgovca, ki se bavi s tihotapstvom slanine iz Hrvatske v Avstrijo kar na debelo. V avtomobilu so našli za več sto kilogramov masti in slanine. Blago so zaplenili.

Poroke. Trgovci in veleposestniki Mihael Cimerman in Ljutomeru se je poročil z Berto Pristovnikovo iz Celja. — Mag. pharm. Josip Ančič se je poročil z Vido Picekovo iz Ribnice.

Iz primorske finančne službe. Cesar je podelil računskemu svetniku primorskega finančnega ravnateljstva Antonu Flego naslov in značaj računskega svetnika.

Promet s poštnimi zavoji v Turčijo in Bolgarijo je od 1. oktobra ustavljen.

Vlak je povozil pri Trzinu 23 let staro gospo Ivanko Primožič iz Pristave.

Državljan na cestl. Iz Slov. Bistrice pišejo: L. 1916 so Črnogorci vdrl v našo vas Budva pri Kotoru, ki so jo pa potem zopet naše čete zasedle. Poslanec dr. Vukotić je v svoji interpelaciji povedal grozne stvari o grozodejstvih, pod katerimi je moral na to trpeti tamonjski ljudstvo. Zakaj, večinoma nihče ni vedel, najmanj pa tamkašnji kmetje. Nekaj so jih vtaknili tudi v kaznilnico v Gradcu, kjer so jih dne 29. avgusta t. l. 35 vsled pomiloščenja odpustili. Ko pa so bili na prostem, jih niso poslali po vlakodimov, kakor bi to vsak razsoden človek pričakoval in kakor to predpisuje tudi avstrijski zakon, ampak pograbil jih je slavna policija in jih zopet za 26 dni zaprla. Ljudje so prosili, da bi domov brzojavili po denar, ker je večina njih premožna, vsled neznanja nemščine jih ljuba policija niti poslušala ni. Po 26 dneh so jih zopet poklicali iz luknji, premuštrali in jih 28 vtaknili v vojaško suknjo, 7 starčkov pa so poslali do Maribora, kjer so jih že zopet postavili na cesto. Dva sta bila že tako oslABLJENA da so ju poslali v bolnišnico, ostalih pet pa so pogнали proti domovini po cesti naprej, ker niso imeli denarja za vožnjo. Eden je omagal kmalu za Mariborom. Štirje pa so prišli dne 26. m. m. do Slov. Bistrice. Ko so bistriški Slovenci videli te izstradane in racapane starčke, so v hipu zbrali 133 K in jih spravili na vlak, da se končno vendar enkrat vrnejo v svojo domovino.

Spričevalo o cepljenih kozah za Primorje. Armadno višje poveljstvo odreja, da smejo v ozir. iz Istre, Goriško-Gradišanske in Trsta z okolice principijelno le osebe, ki se izkažejo razven s potnim listom tudi z ne nad pet let starim spričevalom o cepljenih kozah.

Omejitev prevoza trupel v zaledje. Z ozirom na to, da treba radi vojnih svrh armade omejiti vsakršen promet, je vlada odredila, da se bodo trupla padlih samo v posebnih slučajih smela prevažati iz vojnega ozemlja v zaledje.

30000 kron zmanjkalo v vlaku. Nekemu mariborskemu tvorničarju je izmaknil med vožnjo Maribor-Lebring ali morda že pri vstopu v vlak iz notranjega žepa suknje denarnico s približno 30000 kron.

Tatvina na kolodvoru. V gnučji pri kolodvorski blaginji v Celju je izmaknil neznan uzm. vje posestniku Josipu Kovaču iz St. Jakoba na Kranjskem denarnico z 8000 K in gozdarju Jos. Novaku iz Zagreba denarnico z 80 K.

Mensa academica v Gradcu. Rektorat graške univerze hoče urediti obednico za one di-jake, ki ne zmorejo visokih cen za hrano po gostilnah. V prvi vrsti bodo dobrote deležni dijaki od zunaj.

Narodno gospodarstvo.

Klanje in prodaja živine. Od „Kranjskega dež. mesta za vnovčevanje živine“ smo sprejeli: „Kranjsko dež. mesto za vnovčevanje živine“ je dalo nalog svojim zaupnikom po deželi, da vzamejo brezobzirno in ne glede na škodo živino tistim, ki jo tihotapijo iz dežele ali pa jo kollejo doma brez dovoljenja ali pa jo prodajajo brez vednosti zaupnikov „Deželne mesta“. Isto velja tudi za teleta. Za vsako iz dežele iztihatapljeno žival bosta prodajalcu odvzeti dve drugi govedi, čeprav plemenski, za vsako doma brez dovoljenja zaklano ali pod roko prodano govedo, pa eno govedo. Seveda se bo odvzela potem revizije ter se bodo poslala v Ljubljano. Za kakol spsobne živali se bodo oddale vojaštvu, plemenske živali pa se bodo zamenjale za klavno živino. Ta korak je „Deželno mesto za vnovčevanje živine“ storilo vsled tega, ker se je prepričalo, kako velike množine se iztihataplja na Hrvaško, Stajersko in Primorsko. Pošteni posestniki in pa posestniki iz sredine dežele morajo potem oddajati mesto drugih živino. Ravnotako se pobijejo na skrivnem goveda in teleta v velikanski množini ozir. se prodajajo pod roko v veliki množini brez vednosti zaupnikov, ki imajo nalog nadzorovati promet z živino, da se ne gode sleparije ter imajo skrbeti, da se živinoreja po nepotrebnem ne vničuje. V sili zaklano živino ima vsakdo naznaniti pristojnemu zaupniku, ki določi ali se sme zakol v sili doma razprodati ali se odda na kontigent kake občine. Kdor bi z v sili zaklano živino brez vednosti zaupnika razpolagal, se mu bo odvzela za kazen kaka druga žival. Kdor bi živino nalašč poškoval, da bi jo potem zaklaval v sili, se mu bo odvzela ravno tako druga zdrava žival, kot če bi jo naravnost zaklaval doma. Posestniki se torej nujno opozarjajo, da se ravna jo točno po obstoječih predpisih glede prometa z živino, ker se izgovori o nevednosti ne bodo vpoštevali in bo „Deželno mesto za vnovčevanje živine“ strogo izvrševalo zgorajšnja določila.

Vinske cene padajo. Iz Zahodne Nemčije in iz Ogrske poročajo o nenadnem padanju cen vinskega mošta in starega vina. Pri nas še o tem ni čuti.

Velikih državnih blagovnic ne bo. Državni organizaciji trgovcev je zatrdil finančni minister baron Wimmer, da vlada nima namena ustanoviti državne blagovnice ali tvornice in sploh državna podjetja.

Cevlji bodo še dražji, in sicer se splošno podraže, kot piše „Zeit“, za ca 10%.

Cesar odredil, da se snamejo kljuge tudi na dvoru. Pri snemanju medenih kljuk in okov na vratih ne bodo izvzeta dvorna erarična poslopja in tudi ne dvor, ker to vevla cesarjeva odredba.

Širom sveta.

Španska bolezen na Dunaju. Županstvo je odredilo, da se za 8 dni zapro vse ljudske in meščanske šole radi epidemičnega širjenja španske hripe. Deželni zdravstveni svet se je posvetoval o eventualnem zatvorjenju gledališč, kinov in da se pripravijo zasilne bolnice.

Španska epidemija. Ker se španska bolezen grozotno širi, so po Sp. Avstriji zaprli do 21. oktobra vse ljudske in srednje šole. Nadalje prihajajo iz vseh delov Ogrske poročila o španski bolezni. Vse šole po deželi so zaprte. V Temišvaru so zboleli pri gledališču vsi igralci in igralke.

„Od poroke pred sodišče.“ Ogrski listi poročajo o dohodni veliceli, ki se je nedavno vršila v Požunu. Na sporedu je bila tudi tombola. z glavnim dobitkom v živilih, za kojih prevoz v Avstrijo je bilo priloženo dovoljenje. Nad 10.000 Dunajčanov je prišlo na to veselico. Tudi stanovski urad za šalo so postavili tam, za sklepanje in ločitev zakonov namreč, vse kot nekdanj na kmečkih plesih. Pred tem uradom torej sta se poročila med drugimi tudi neka davčna uradnica iz Požuna z nekim enoletnim prostovoljem, ki ji je ob tej priliki poklonil dve tombolski srečki kot poročno darilo. „Nevesta“ pa je bila prevzeta in ni hotela čakati poznega žrebanja. Zabeleži si srečki in jih da svojemu „ženinu“ s prošnjo, naj dvigne zanjo morebitna dobitka in jih ji tudi dostavi. In glejte slučaj: glavni dobitek je zadela ena obeh srečk, lepo pitanega pujska, vrednega do 3000 K. Seveda so starši prostovoljca tam trdovratno branili, dati svoji „nevesti“ tak lep dobitek, češ, saj ni bila samo poroka in ločitev le šala, ampak tudi darilo! O tem pa bo seveda sodišče v Požunu — odločilo.

7 in pol kilometrov v zraku. Letalski poročnik Keller je napravil v spremstvu senatorja Clarke polet in se dvignil do 7500 m visoko. S tem je dosegel svetovni rekord.

Banka kupila lekarno za 6 milijonov. Kakšno kolosalno vrednost so zadobile posamezne trgovine tekom vojne, dokazuje najbolje slučaj, da je kupila neka budišeptanska banka lekarno Döring za 6 milijonov kron. Samo posredovalec te kupčije je zaslužil 1 milijon kron.

Železniška nesreča pri Norrköpingu na Švedskem. Po dosedanjih poročilih o strašni železniški nesreči blizu Norrköpinga je 24 oseb mrtvih in do 50 ranjenih. Več oseb pogrešajo.

Stavka stavcev v Inomestu končana. Nasprotja med izdajalci časopisov in tehniškim osebjem tirolskih tiskarn so poravnana, tako da je stavka tehniškega osebja (stavcev in knjigotiskarjev) končana in se je delo zopet pričelo. Listi so zopet izšli.

V dimnik je padel in se ubil. Enajstletni učenec Kastenhuber iz Mühlendorfa je zlezal na prostoječi dimnik pivovarne Münch, ki se ravno kar gradi, in se vsedel na vrhu na rob. Prekucnil se je in padel v dimnik ter je obležal mrtev z razbito glavo.

Sin generalnega polkovnika Hazala, nadporočnik Bela Hazai je padel 1. oktobra.

V Berolinu je kolera. Dozdaj je prijavljenih tamkaj 15 slučajev kolere, a pri vseh menda ne gre za kolero. Bacilonosec je neki pomočnik konjske klavnice, ki je zasejal kolero.

Smrt španskega poslanika. Na Dunaju je umrl španski poslanik Casaloja y Casalaiz.